

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (inven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v objavi: 1. pr. (September 1-20) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite je praviloma, da se vam ne ustavi list.

ZNIZANE CENE IN RAZLIČNA AKCIJA PODJETNIKOV.

Ford je naznanil, da se Ford motor kompanija zopet vrne k predvojnimi cenam in da se delavska meza ne zniža. Med drugim je tudi povedal, da so bile cene umetno pognane navzgor iz zgolj lakomnosti in profitarstva, ki sta vojni deteti.

Njegove besede so bile strela z jasnega neba za profitarje. V prvem trenutku so bili tako presenečeni, da niso vedeli, kaj bi rekli. Ko se je učinek njegove izjave izjave nekoliko polegel, so prišli k sebi in pričeli govoriti o cenah. Eni so rekli, da cene padejo, drugi so rekli, da ostanejo in da Fordova izjava o znižanju cen ne bo imela nanje učinka.

Oglasilo se je tudi takoj velebizniško časopisje in pričelo komentirati njegovo izjavo, seveda po svoje. Neki velebizniški dnevnik v Chicagu, je pa zašel v svojem zavijanju in modrovanju tako daleč, da je hotel napraviti iz pravih profitarjev prave dobrotnike ameriškega ljudstva. Ta list modruje takole:

"American Woolen kompanija kvotira svoje cene okoli dvajset odstotkov nižje od najvišjih cen. To spremembo je napravila na ta način, da je zaprla svoje tovarne za dva mesca, da se konzumira blago, ki ima visoko ceno. To je povzročilo nekoliko trpljenja nekaterim delavcem in je povzročilo bolj stopnjevanje padanje cen za konzumenta, toda obljubljuje pa, da bo končni uspeh skoraj enak."

Tako modruje šmokavzar v interesu velike denarne mošnje, ko je vendar znano, da je volneni trust zapri svoje tovarne, da obdrži cene visoke. Če je zdaj pričel volneni trust popuščati od svojih visokih cen, so vzroki popolnoma drugi, kot jih navaja velebizniški šmokavzar. Skoraj vse volneno blago je bilo izdelano iz starih volnenih kunj. Stare cunje so bile razpredene in spletene zopet v nove niti, iz katerih so tkali volneno blago. Cena za volno je že zdavnej padla, toda cene za blago se niso znižale. Ali zgodilo se je nekaj, kar je primoralo volneni trust, da je pričel zniževati cene. Na ameriški trg je prišlo pravo volneno blago in ne iz starih kunj. In to blago je imelo skoraj za dvajset odstotkov nižjo ceno kot blago ameriškega izdelka, dasiravno so morali britaki fabrikantje plačati visoko uvozninsko colnino. Konkurenca je torej omehčala voditelje volnenega trusta, da so znižali ceno blagu.

Pri Fordu je stvar popolnoma drugačna. Ford je podjetnik in kot tak tudi on računi s profitom, kajti če nima dobička od produktov, ki so izdelani v njegovih tovarnah, morda Ford zapreti svoje tovarne. Torej tudi pri njem ni odločala dobroščnost, da se vrača k predvojnimi cenam. Pri Fordu je tem večji dobiček, kolikor več avtomobilov vrže na trg in proda. Ford je spoznal, da prihaja kriza za avtomobilsko industrijo, če ostanejo cene visoke. Storititi je moral nekaj, da odvrne to krizo od sebe. On ni v zvezi z Wall Streetom, ampak ima svoje banke in razne tovarne, v katerih iz sirovin izdelujejo razne produkte, ki so potrebni za izdelovanje avtomobilov in traktorjev. Če njega zadene kriza, mu ne bodo pomagali v Wall Streetu, ampak tam se bodo še veselili, če pride njih konkurent v kašo, iz katere si ne more pomagati.

Ford je imel to resnico pred očmi in ta resnica ga je spodbudila, da podvzame nekaj, kar odvrne stagnacijo v njegovih tovarnah. Ali Ford se je tudi že več mesecev pripravljval za ta korak. Kdor je pazno zasledoval dogodke, je lahko čital, da je Ford kupil šume v severnem Michiganu, v katerem bo sekal les, ki ga potrebuje pri izdelavi avtomobilov. Da ga ne morejo odreti premovalniški podjetniki, je kupil rudnike v Kentuckyju, tako da bo dobival premog za svoje tovarne iz svojih rudnikov, zraven bo pa še premog prodajal z lepim profitom.

Ford ni šele včeraj ali predvčerajšnjim prišel do zaključka, da je treba cene znižati, da ne nastane stagnacija, ampak ta sklep je že zdavnej dozorel v njem, kar govore njegova dejanja, nakup šum, rudnikov itd. S takim ravnanjem je Ford odvrnil krizo od sebe. Izdeloval bo lahko avtomobile in traktorje ceneje iz raznih vzrokov. Sirovin mu ne bo treba plačati po visokih cenah in svoje produkte bo zopet prodajal v velikih množinah. To je tudi povzročilo, da Ford ne bo znižal delavske meze.

Fordova dejanja pa dokazujejo jasno kot beli dan, če bi bila vsa industrija, vsa zemlja in vsi naravni zakladi nacionalizirani, ali splošna last ameriškega ljudstva in bi se produciralo le za ljudske potrebe in ne za profit, da bi bila delavčeva meza mnogo višja od današnje, pa tudi cene bi bile dosti nižje. Če je enemu samemu kapitalistu mogoče tako revolucionarno poseči v cene in delavske meze, tedaj je doprinese dokaz, da bi podružabljenje vseh produktivnih in distributivnih sredstev, naravnih zakladov in zemlje povzročilo še drugačne čudeže.

Padajoče cene in drugo.

Arthur Brisbane.

Cene padajo na vseh straneh — cene sladkorja, avtomobilov, bombažnih izdelkov, govedine in drugih stvari, a obenem padajo meze.

Pomnite eno resnico: Cene ne padajo zaradi tega, da bi bilo življenje cenejše. Te želje še ni bilo med podjetniki — in če bi tudi bila, posameznik ali manjša skupina ne more imeti nikakršnega vpliva na cene v splošnem. Cene padajo valed tega, ker "zaloge preseza kupovalno kapaciteto", to se pravi, da imajo podjetniki več blaga kot pa imajo kupcev.

Lep dokaz nam dajejo podjetniki, ki poskušajo oprekanje. Ti gospodje, ki bi morali sedeti v ječi, so se sami ponudili, da znižajo sedanjo ceno \$35 za tisoč opek na \$17. Zakaj? Ali upajo, da s tem operejo v javnosti svojo krivdo, ker so ropali ljudstvo in na ta način uidejo kazni? Z oprekanjskimi magnati ne sme biti nobenega kompromisa, kajti oni in drugi tatovi, ki so združeni s njimi, ne krivi, da počiva stavbna industrija in da je nastalo veliko pomanjkanje stanovanj v mestih.

Vsa znamenja kažejo, da bo padanju cen in padanju meze sledila industrijska kriza. Kaj stori vlada glede prihajajoče brezposelnosti? Ali bo skrbela, da bodo imeli delo oni, ki so voljni delati? Najpilitvejša pamet lahko razume, da splošna brezposelnost rodi nepokoje v delavskih masah. Vlada je vedno pripravljena, da vzame delavce v armado in morarico, v kateri jih plačuje, da ne opravljajo nobenega produktivnega dela. Zakaj ne bi vlada organizirala industrijske armade s poštenimi mezdami in prišlo v javni del? Zdej je še čas, da se reši vprašanje brezposelnosti.

Najnovejša teorija o misteriozni eksploziji v Wall Streetu je, da je bil najet starinar z železnico, da do pelje dvestot funtov dinamita. Starinar je naložil dinamit na svoj voz, ki je bil poln železne šare. Avtomobil je padel ob voz, dinamit je eksplodiral in železna šara, ki je letela na vse strani, je izvršila znano nevarno. Kdo je dal starinarju dinamit in kam ga je peljal, je še skrivnost. Ako je bil dinamit lastnina katerekoli amonitne družbe, potem seveda šaka prizadeto družbo tožba za odškodnino za več milijonov dolarjev; razumljivo je, da v tem slučaju bo družba molčala in detektivni bodo zaman iskali zločincev. Eno je gotovo. Veliki zločinci ne bodo bili odgovorni za varnost ljudi.

Louis Marshall, ki se "razume na temeljne zakone", pravi, da mesto ne sme stati hla za svoje prebivalce, ker je to protustavno. Če je to protustavno, tedaj je treba popraviti ustavo. Dvajseti dodatek k ustavi bi moral biti, da ima ljudstvo pravico razpustiti s svojim denarjem kakor hoče.

Zakaj ne bi smelo mesto stati hla za svoje prebivalce? Vse večja mesta imajo zverjake in tam so hla za opice, alone in pitice. Ako je ustavno, da mestna vlada gradi stanovanja opicam in aliskim konjem, ki imajo brezpilne prostore na javne stroške, zakaj ne bi bilo ustavno, postaviti stanovanja za ljudi?

Ali ste že videli sliko generala Vrangla, ljubčka Francije? Vzemite kakšno ilustrirano revijo in naglejte se idealnega bandita, ki bi zelo dobro služil za "heroja" banditske drame v kino-gledališčih. Francija se je zagledala vanj, dokler je še priklenjen. Nam se pa sli, da bo Lenin, rudo-krvni produkt svetovne vojne, povzročil romantično eksistence heroja Francije.

Gorkijevo pismo.

Znani angleški pisatelj H. G. Wells je prejel od Maksima Gorkija pismo sledeče vsebine:

London, 26. sept. — "Times" so 26. aprila t. l. objavile poročilo nekega Angleža, ki se je vrnil iz Rusije. Med drugimi reči miše dotičnik, da so človeški prsti plavalji v juhi, ki je bila kuhana v eni med mnogimi komunalnimi kuhinjami v Petrogradu.

Ako bi bila ta ostudna absurdnost objavljena v kakšni zakonitni enoti, katere namen je, apelirati na najgrobše instinkte človeških mas, se ne bi zmenil za blodnje razjucenega in očitno plitvega človeka, ali ker se je listu, kot je "Times", zdelo vredno priobčiti to stvar, Vas moram informirati, da je to laž.

Verjemite mi, dragi Wells. Rusi se še nismo pogrezili v stadij kanibalizma, in moje trdno prepričanje je, da se nikoli ne ponjamo tako globoko — valje vsem poskusom visoko civiliziranih zapadnih držav, ki se trudijo, da nas pahnejo v razmere, katere bi poglajale Ruso v divjaštvo in degeneracijo.

Živimo v času, ko ni največja in najpogostejša laž preslaba v boju z resnico. S takimi lažmi se mora bojevati Rusija — dečela, ki je vse svoje ustvarjajoče sile uložila v socialni eksperiment, kateri je največjega pomena in važnosti za vse človeštvo.

Zakaj ne pustite Rusov, da se ravnujejo po naši lastni modrosti ali nesposobnosti, kakor je. V prvem ali drugem slučaju je naša poskušnja nauk za vse Evropo.

Toda Evropa, kot je reprezentirana po Veliki Britaniji in Franciji, nas bi rada zadavila. Prepričan sem, da se to Evropi ne bo posrečilo, lahko se pa zgodi, da evropska politika požene Rusijo v smer proti Aziji. Ali morda ne vidite, kakšna nevarnost preti evropski kulturi ako se združijo vse azijske narodnosti? Kar se mene tiče, je to vprašanje zame velika muka.

Dovolite mi, da se končno dotaknem še Lenina. "Times" piše, da je Lenin v Kremlu obdan s pravim azijskim in polbarbarskim sijajem. To je nesramna fabrikacija.

Lenin je človek, ki se najmanj briga za oblast in sijaj. Po svojem značaju in naturi je puritanec in še danes živi tako preprosto kakor je hivel kot izgnanec v Parizu. On je poštenjak in velik mislec. Njegova sedanja vloga v Rusiji je vloga kolosalnega plača, ki vliče vsem oviram in težkostem preobrača stlačeno in suho celino.

Verjemite mi, da tudi jaz vidim negativne manifestacije, ki sta jih poročili vojna in revolucija, toda istočasno ne morem zapreti oči, da ne bi videl v ruskem ljudstvu poroda velike ustvarjajoče sile, ki preobrazuje naš narod korak za korakom v aktualno civilizirano državo. In po mojem prepričanju je aktualnost začetek vseh začetkov in začetek je akcija.

Želeč Vam, dragi moj Wells, vse najboljše, ostajam Vaš Maksim Gorkij.

Inozemstvo.

Stavka angleških rudarjev odločena za sedem dni.

London, 26. sept. — Eksekutiva Rudarske zveze je v petek zvečer obvestila krajevne organizacije rudarjev, da naj počakajo z generalno stavko do 3. oktobra. Sklep je prišel po končani konferenci eksekutive z Lloydom Georgeom, ki je trajala v petek popoldne. George je urgiral rudarske odbornike, da naj odločijo stavko in dajo rudarjem priliko, diskutirati o novem načrtu vlade za izravnanje meznaraga spora. Nov načrt vlade določa, da se meza rudarjev povzbuje stopnjevanje sorazmerno z vrsto naraščajoče produkcije. Ker je eksekuti-

va rudarjev videla, da je Lloyd George v skrajnem momentu nekoliko popustil na svoji prejšnji trmoglavosti, je sprejela njegovo sugestijo. Konferenca o novem načrtu med zastopniki vlade, rudarjev in gospodarjev rovov se prične jutri.

Kdo je v izvršilnem odboru tretje internacionale.

Kristijanija, Norveška. — Zaključeno poročilo iz Moskve se glas, da je bil John Reed iz Zvezanih držav izvoljen članom izvršilnega odbora komunistične internacionale. Drugi člani tega odbora so: Levi iz Nemčije, Quelch iz Anglije, Rosmer iz Francije, Serrati iz Italije, Steinhart iz Avstrije, Fricks iz Skandinavije, Cahlin iz Bulgarije, Milkič iz Jugoslavije, Radnyanaky iz Ogrske, Kada iz Perzije, Pek iz Indije, Maner iz Finske in Wynkoop iz Holandije. Ruska komunistična stranka ima v eksekutivi tretje internacionale pet članov, ki so: Zinovijev, Buharin, Baček, Tomski in Kobacki. — Eksekutiva je na svoji prvi seji dne 7. avgusta soglasno izvolila Zinovijeva predsednikom in Koboskega mednarodnim tajnikom.

Koriki župan.

London, 26. sept. — Koriki župan MacSwiney, ki se danes "počuti" 46. dan, je po izjavi njegovega prijateljem zopet boljši. Spi po več ur in bolečine v glavi ga več ne mučijo kot prej. Jetrniški zdravnik poroča, da je župan precej močnejši in lahko sedi v postelji.

Cork, Iraka, 26. sept. — Zdravniki v tukajšnji zaporih so zelo skeptični glede gladovalne stavke enajstih sinajnovcev, ki so že 47 dni "brez jedi". Jetrniki niso le dobro pri življenju, temveč so vsi pri zavesti. Katoliške nune jim strežejo noč in dan.

Novo francoska vlada je dobila zaupnico.

Pariz, 26. sept. — Parlament je včeraj imenil zaupnico Leyguesa in njegovim ministrom s 507 glasovi proti 80. Izredno zasedanje parlamenta je bilo nato zaključeno.

Rusija vrne Rumuniji zlato rezervno.

Bukarešt, 26. sept. — Ruska sovjetska vlada je sporočila rumunski vladi, da ji pošlje rezervno zlato, ki se čeni nad eno milijardo rubljev, ako Rumunija sklene mir z Rusijo. Zlato leži nedotaknjeno v Krenlu, kjer je bilo shranjeno leta 1916, ko so Nemci invadirali Rumunijo.

10-DNEVNI BUKI ULTIMATUM POLJSKI.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Poljske, in če jih Poljaki ne sprejmejo v tem času, bodo Rusi zapustili Rigo in rdeča armada bo pričela z zimsko kampanjo proti Poljski. Joffe je direktno obdalil poljske delegate, da nemoma zavlačujejo konferenco. Jan Dombeki, načelnik poljske delegacije je priznal, da postoji nesporazumljenje med poljskimi delegati in da je tajnik poljske delegacije zakrivil, da je bila druga seja odložena za dva dni.

Dambski je dalje priznal, da gotovi elementi v Varšavi rujejo proti miru. Iz drugih, zanesljivih virov je znano, da so takozvani narodni demokratje ta element. Stanislav Grabski, vodja narodnih demokratov, je velik nasprotnik sedanje poljske vlade, ki obstoji iz zastopnikov kmetске in socialistične stranke. Njih namen je, da Poljska opusti vsako delo za mir, invadira Ukrajino in se bori z Vranglom. Poljski demokratje so celo želeli, da bi Rusi vzeli Varšavo; kajti imeli so načrt, da bodo potem ustanovili novo vlado iz svojih pristavov v Poznanju in strmoglavili sedanjo Vitos-Danzinikjevo vlado.

Varšava, 26. sept. — Poljski generalni štab javlja, da so bili ruski napadi v okolih Grodna odbiti. Sovražnost med Poljaki in Litvinci so se ponovile.

Kovno, Litva, 25. sept. — Litvinski vladni krogi so prepričani, da miru s Poljaki ne more biti, dokler imajo vodilno besedo imperialisti v Varšavi, ki so poskušali varati francoskih imperiahtov. Iz tega razloga je bilo poznanje v Kalvariji pretrgano in bojevanje med poljskimi in litvinskimi četami se je ponovilo v okolih Avgustova in Suvalkov.

Ameriške vesti.

POSLEDICE NESPORAZUMA.

Chicago, Ill. — Ko je detektiv Ryan stal ob cestnem vogalu na Randolphovi cesti, kjer se križa z Jezerskim trgom, je pridrdral mimo avtomobil brez luči. Detektiv je zaklical vozniku stoj, a ko je opazil, da se voznik ne zmeni za njegov klic, je oddal strel v zrak. Zdej je pa voznik pogljal, kar je le mogel, pa tudi detektiv ni oddal drugega strela več v zrak, ampak je streljal na avtomobil, ki je takoj obstal, nekdo je pa zaklical bolečine.

V avtomobilu je sedel Leo Ruffalo v svojo soprogo. Kropla je zadela njega v mezinco, njegovo soprogo je pa ranila na roki. Ruffalo je pojasnil, da je videl v detektivu cestnega roparja in zaradi tega je pogljal avtomobil, ko mu je zaklical, da naj ustavi.

VELIK KOTEL ZA KUHANJE ŽGANJA ZASEZEN.

Martinsville, Ind. — V neki le-seni koči, šest milj od mesta, je ležal šerif s svojimi deputiji na preži, da prime ihtotapee, ki so izbrali to kočjo za kuhanje žganja. Čakali so nekaj ur, ko je došel avtomobil, iz katerega sta stopila Michael Claszey in R. E. Totten. V koči so našli bakren kotel za kuhanje žganja, ki je držal sto galon. Namake je bilo pet in dvajset aodov, žganja so pa našli le par galon.

Koča je lastnina nekega Leo Grahama, o katerem trdijo, da je imel kar najete ljudi, da so kuhali žganje. Govorica se širi, da tudi njega aretirajo.

OBSOJENEC SE JE POSLOVIL PO FRANCOŠKO OD KLJUČARJA.

Loansport, Ind. — Sodnik John S. Laury je obsodil Jese Brosierja na štirinajst let ječe zaradi tatvine. Ko je ključar Henry Foust odvedel obsojenca iz sodniške dvorane v zapor je Brosier stekel, kar so ga nesle nos in kmaip izgnili presenečenemu ključarju izpred oči.

Brosier se ni privikrat poslovil na ta način od ječe. Pred nekaj leti je tudi takoj po sodbi pobegnil in nekaj mesecev kasneje so ga prijeli v Michiganu. Kam se se je sedaj ubrnil, tega seveda ni naznanil oblastvenim organom.

BOJEVIT FARMAR.

Oskaloosa, Iowa. — Dick Evland, bogat farmar, je tožen za petnajst tisoč dolarjev odškodnine, ker je oddal strel iz lovške puške na avtomobil, iz katerega je bil oddan strel, ki je ubil večerico na njegovem svetu. Farmar se izgovarja, da je streljal na gumijaste obroče, toda strel je šel visoko, tako da je obstrelil mra. Wilbur Barnesovo, ki je sedel v avtomobilu. Tega mu seveda ni hče ne verjame, kajti če je farmar streljal v gumijaste obroče je nemogoče zadeti osebe, ki se de v avtomobilu. Tožba je vložena za petnajst tisoč dolarjev odškodnine.

BANDITJE ORKOLJENI.

Ragina, Sask. — Patrulja, obstoječa iz farmarjev in deputjev, je obkolila v šumi pri Roscotu pet banditov, o katerih sodijo, da so oropali Red Lumber kompanijo.

Bandite so ugledali blizu Roscota. Komaj so jih opazili, se je razvila bitka, pri kateri so se banditje "strategično" umikali proti velikim šumi. V tej bitki je bilo ranjenih devet mož patulje. Na glavo banditskega načelnika je razpisanih pet sto dolarjev.

AVTOBANDITJE SO OROPALI POSTO.

South Bend, Ind. — Avto-banditje so oropali tovrni poštni avtomobil in odnesli od pet do dvajset tisoč dolarjev.

MAJHNEMU PREPRIČKU JE SLEDIL BEDASTI ČIN.

Anderson, Ind. — 20-letna G. Ruth je imela majhen prepiček s svojo materjo. Ker jo je mati ostela, je izpila strup. Zdravniki izjavljajo, da okrevaja, čeprav se nahaja v zelo resnem položaju.

DOPISI.

Euclid, O. — Ker se danes nahajamo v dobi, ko se vsi ljudje bojmo kapitalom in delom, je tudi potrebno, da prime za pero priročno delavec in izrazi svoje mnenje o današnjem sistemu in posledicah, ki izvirajo iz njega. Ako danes človek nekoliko natančneje opazuje sedanje dogodke, ki se pojavljajo, pride takoj do zaključka, da si stojita nasproti dva očitna dejstva in da je le še vprašanje časa, kateri faktor bo odločilen. Vse je nekako na tehtnici. In pri tem vprašanju smo prizadeti mi delavci najbolj in raditega ne smemo držati roke križem in samo opazovati, ampak moramo na delo in sejati seme socializma na ono polje, kjer ga še ni. Naše polje je rodovitno, treba je samo delavcev in sicer takih, ki se ne ustrašijo truda in ki ne spreminjajo svojega mišljenja kot se sponladansko vreme, ali žamet na soncu svojo barvo, ampak da so zvesti svojim načelom in principom.

Vsakdo je že lahko prepričan, da je mogoče izboljšati sedanji sistem, ki je krivice za vse delavstvo, samo s smotrenim političnim delom in da nam je mogoče potegniti utež na tehtnici sivo z dobro politično organizacijo na našo stran.

Da imamo pri tem velike zapreke, mislim da mi ni potreba podrobneje razlagati. Kajti nekateri delavci se boje pokazati svojo pravo mišljenje, drugi se zopet sramujejo in tretji so pa še tako nevedni in zaslepljeni, da je vsako delo zelo težko. Med nekaterimi delavci širijo znanje socializma je prava trnjeva pot. Toda ne smemo obupati, ampak pogumno na delo, da čim prej dosežemo naš cilj. Ne smemo se ozirati na one, ki se nam posmehujejo v svoji veliki nevednosti in zaslepljenosti, ker prišel bo čas, da se bodo tudi ti nam pridružili in pripeljali, ko bodo spoznali, da so bili na krivem potu. Prišel bo čas, ko se bodo naveličali poljubovati kleče ono peto, ki jih je držala k tlom, obrnili bojo hrbet onim, ki so jim vtepali v glavo pasjo pokorščino in ponižnost, naveličali se bodo zaman stegovati roke v prazni zrak in iskati svojega zadoščenja od svojih zagrizenih nasprotnikov.

Med nami je še veliko delavcev, ki stiskajo v svoji ogorčenosti nad sedanji razmeravi pesti in preklinjajo svojo usodo in položaj, v katerem se nahajajo. Toda ne vedo pa, odkje vse to prihaja, kdo je povzročitelj vsega tega gorja. Vedo pač, da nekje je izvor vsega tega in da nekdo mora biti povzročitelj. Toda raztolmačiti jim vse to, je zelo težko, ker ne čitajo dobrih delavskih listov. Nekateri mislijo, da je dovolj, ako se zabavljajo in jezi, in da je s tem pomagano. Da bi pričeli globoko premišljevanje, ne tega pa ne.

Toda do pravega zaključka je mogoče priti le potem, preiščevanje o vzrokih in čitanjem dobrih delavskih čtiva. Le na ta način je mogoče spoznati, kje je vir vsega gorja in priti do zaključka, kako je mogoče odpraviti vse to zlo.

Kaj je danes delavec brez politične organizacije? Nič. Podobno je mrtvemu stroju v tovarni, ki se tudi nič ne briga, koliko proizvaja vsaki dan in kdo spravi vse produkte. Tak delavec, ki ni v politični organizaciji, ne pomisli niti na to, kaj bo z njim ko bo popolnoma izčrpan in ko ne bo sposoben za nobeno delo več. Ne pomisli na to, da bo vržen pod kap, in da bo prepuščen sam sebi. In koliko je še takih delavcev, ki ne brigajo za drugo, kot da bodo vsaki dan v tovarno, delajo tede celi dan in zvečer se vračajo izmučeni in izčrpani od dela domov spati in drugi dan se ponavljata stara pesem. In tako dan za dnem, mesec za mesecem, leto za letom. Ne brigajo se pa prav nič za svojo usodo, za svoj položaj. Toliko so malomarni, da se ne brigajo za delavske časnike in knjige, da bi jih čitali in se izobraževali. In med temi je še veliko takih, ki si domišljajo, da vse vedo in vse znajo in da jim ni potreba nobene izobrazbe več. Ne pomislijo pa na to, kaj bo z njimi, ko bodo njihove moči izčrpane in ko bodo postavljeni pod kap, kjer bodo izročeni na milost in nemilost drugim ljudem. Dolžnost naša je, da se polričamo za našo bodočnost, da bo-

mo živeli kot ljudje tudi potem, ko bomo nesposobni za vsako delo. In to doseči je mogoče le na ta način, da smo politično organizirani, da izpolnjujemo naše dolžnosti, katere nam nalaga naš stan in naša razredna zavednost. Dolžnost slehernega delavca je, da pripada delavski politični organizaciji, udeležiti slehernih volitev in da voli kandidate, katere je postavila njegova politična organizacija. Ako bomo delavci storili to, smo lahko prepričani, da nam bodo zasijali boljši dnevi in boljši časi.

Delavci, apeliram na vas, segajte po dobrih delavskih časopisih in knjigah. Nikdar vam ne bo žal za vaš denar, katerega boste potrošili za knjige in dobre delavske časopise, ker od nobenega vloženega kapitala se ne dobi tako velikih obresti, kot jih imate od denarja, katerega ste potrošili za knjige. Izobrazba je podlaga vsemu in izobrazba potrebuje delavci. Lahko ste že prepričani, da imajo naši izkoriščevalci največji dobiček od nevednih in neizobraženih delavcev. Izobrazba nas vodi do zaželjenega cilja. — **M. Debevc.**

Is Barbortona, O. — Da ne bo kdo mislil, da me je jesenska slana poparila, se moram nekoliko oglašati, akoravno nekateri želijo, da bi že z nosom podpiral zemljo. Toda njegove stoddostne pečarske kosti se še vedno smejijo okoli rudečeličnih razpasjenk, pa mirna Bosna.

V našem taboru je postalo nekam dolgočasno in suhoparno. Naš veliki pastir solčnih rož in nimf, ali pa mu recite Gajla, se je izgubil nekje na našem biser-nem zapadu. Bog mu odpusti vse prejšnje grehe, ako se sedaj "gunea" kje v družbi kakle preslesne japonske gajke. Počakatov Jaka tudi kar čaka: bog se nas usmili! Saj vendar tisti "ceker" iz države Indijske ni toliko vreden, da bi morala biti cela ameriškoslovenska pečlarija na smrt obsojena. Sicer se nam še ni treba kremeniti, dokler se še dobri ljudje na svetu. Mislim, da me razumete.

Predsednik našega društva

"Krokar" je šel v staro domovino. Pred odhodom je imel krutek a zanimiv govor. Rekel je: Čenajeni mi "Krokarji". Jaz grem tlačiti izansko zemljo. Sploh kaj pa hočem. Štiri križe sem srečno prenašal pod praporjem svobodnega samotarstva in sedaj mi pa ne kaže drugega, kot da grem v staro domovino, kjer se mislim tudi "osmiliti". Vi pa srečno in zadovoljno krokarite na ameriški zemlji. In s tem končam moj govor in upajoč, da predno bo steklo par kozarec grozdnega soka po vaših nikdar stih grlih mi bodele dali potrdilo za mojo zvesto štiridesetletno samsko rogoviljenje. — Neradi, toda primorani smo mu dali potrdilo, nakar se je izročil železnemu konju v varstvo in nam izginil izpred oči.

In zopet sem dejal, bog mu grehe odpusti. Ker je vedno trdil, da bo šla z njim v staro domovino tudi sestra Prosveta, toraj upam, da se ne bo jezil, ako je izšel v javnosti zapisnik, "Krokar-ske" seje, kateri je zadnjikrat

predsedoval, in ki se je pisal tri dni pozneje v ongem kevdru, kjer je zapisnikar komodno počival pod "štengami". Svet je pa dandanes res čuden. V čikaški filki je bilo tako zapisano, da bi človek v resnici mislil, da se zamorec kar na komandno pere. Sicer naj bo kakor hoče, fakt pa ostane pribit, da vatra Skazeta drugi deijo, kako je treba to in ono.

V naši metropoli ni posebno zanimivih novic. Sem pa tja pride kaka duša pogledat na ta puklasti svet. Pa saj sami veste, kako je s takimi judi, ki se obleke nimajo. Dokaj vode bo prej steklo v morje; predno bodo mogoče za kako krokanje. — **Franco Boh.**

SNEG V GORAH.

Medford, Ore. — Velik snežni vihar je preprečil odhod turistov od Kraterskega jezera, ki se nahaja v Narodnem parku. Turisti imajo svoje avtomobile in čakati bodo morali nekaj dni, da bodo lahko odpotovali.

POTREBUJEMO

50 premogarjev za delo v našem rovu. Rov je suh in rabi se odprte svetilke in ni plina. Strelja se v celo, imamo prostore brez skrovine; kjer pa je skrovina plačamo tudi od te. Premog je 71 do 81 čevljev visok. Kadar pridite na delo, prinesite s seboj ta oglaš in se javite pri superintendentu Mr. E. Hartman.

COLB COAL COMPANY,
Mascoutah, Ill., (St. Clair Co.),
in dobili boste najboljše prostore.

Ste li bolni?

Naši zdravniki, kateri so specialisti v raznih boleznih, vam bodo pomagali v kratkem. Pridite k nam in se prepričajte. Mi imamo 35 let skušnje v zdravljenju kroničnih bolezni, krvi, živcev in prebavnih organov, oslabelosti, glavobol, revmatizem, obisti, jeter in drugih bolezni. Pogovor in nasveti prosto.

Dr. Head

EUROPEAN MEDICAL OFFICE.

311 Smithfield Street, PITTSBURGH, PA.
nasproti Post Office — drugo nadstropje.

NOBENIH STROŠKOV

Ne plačajo prejemniki v stari domovini
za denar iz Amerike poslan preko

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street New York, N. Y.

Glavnica \$1000,000.00 Rezervni Fond \$30,000.00

Organizirana po postavah države New York,

Toraj Državna Banka

Prejema denar na uloge pod najboljšimi pogoji, posojuje denar na varne trgovske in finančijske listine, kupuje in prodaja Liberty Bonde in izozemski denar po dnevni tržni vrednosti.

Pošilja denar v domovino najhitreje in najvarneje. Stoji v zvezi s starokrajakimi domačimi denarnimi zavodi in je v stanju pošiljati vaš denar najhitreje in najvarneje. Pošiljate poslano po tej banki izplačujejo se v starem kraju naslovnikom v teku štirih tednov brez odbitka v celem odposlanem znesku. Denar pošilja po dnevnem denarnem tečaju in zaračunava denar po ceni tistega dneva, ko ga od vas prejme. O izplačanih nakaznicah dobiva izvirna prejemna potrdila podpisana po naslovnikih, katerim je bil denar nakazan in prejet. Te potrdila pošilja odposiljalcem denarja na ogled, a za točno izplačilo celoga nakazanega zneska jamči s celim svojim premoženjem.

Ker se cene denarju menjavajo skoraj vsaki dan, banka zaračuna prejeti denar po tečaju tistega dne, ko prejme denar od pošiljalca in ga odpošlje s prvo pošto na odrejeni kraj.

Prodaja šifkate za vse parniške črte preko oceana in Jadranskega morja. Zastopa vse prvredne parniške črte in je v stanju preskrbeti vam najboljši prostor na kateremkoli parniku, ako jej to pravočasno naznanite in pišete.

Za vse podrobnosti zaradi potovanja, dobivanja rojakov iz starega kraja, za dneve odhoda parnikov in za cene prevoza, obrnite se v svojem materinem jeziku na nas in podučili vas bomo ovsem potrebnem popolnoma brezplačno.

Rojaki, ki se dnevno obračajo na nas v svojih vsakovratnih zadevah, katere izvršujemo vestno, ceno, hitro in točno, so z našim poslovanjem popolnoma zadovoljni. Ako se še ne nahajate med njimi, tedaj izvolite pri prvi priliki poskusiti in prepričali se boste, da je res tako.

Priporočamo se vašo naklonjenosti in beležimo prijateljskim pozdravom

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street

New York, N. Y.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODESK.

Predsednik Vincenc Calhkar, podpredsednik Anton Hrašt, Box 140, Canonsburg, Pa., gl. tajnik Math Turk, tajnik bolniškega oddelka Paul Berger, sadalni gl. blagotnih Frank S. Tavchar, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESK.

John Underwood, predsednik, 408 Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenka, Box 276, Barbortona, Ohio, Jos. Radlich, Box 332, Smithton, Pa., Frank Smrkar, 5220 Prejator Ave., Cleveland, Ohio, John Erman, 1044 First St., La Salle, Ill.

BOLNIŠKI ODESK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Pleterski, Box 436, Bridgeville, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Greys, Kans., za jugovzhod. Leo Kuhar, Box 248, Gilbert, Minn., za severovzhod.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 1907 Waterloo Rd., Cedarwood, Ohio, Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.

Tiskovni odbor.

Vincenc Calhkar, John Underwood in Matt Petrovič.

Združiteni odbor.

PREDSEDNIK: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Trésl, Box 361, Lawrence, Pa., Jekko Owen, 242 Engelwood, Detroit, Mich., Jos. Shuk, 1101 E. 63. St., Cleveland, Ohio, Mary Udovik, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 3202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Joso Zavrtanik.

POZOR! — Korrespondenca s gl. oddelki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši jedkito.

VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. predsednika so naložena Predsedništvu S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniški tabulito S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jedkito vabijo se naslovi: Tabulito S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJSKIMISMI POSLI se pošiljajo na naslovi: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgornj.

Vsi pisma na gl. porotni odesk se naj pošiljajo na naslovi: John Underwood, 408 Hay Street, Springfield, Ill.

Vse pritožbe proti uredništvu glasila se naj pošiljajo na naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in spili vse, kar je v zvezi s glasilom jedkito, naj se pošilja na naslovi: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

AKO ŽELITE DOBITI SVOJCE, sorodnike in prijatelje iz domovine v Ameriko po niski ceni; POBLATI DENAR HITRO in po najnižji ceni; FOTOVATI V STARI KRAJ po nakrupni štiti, tedaj se obrnite na

EMIL KISS BANKIR

123 Second Ave. New York, N. Y.

Prodajam parobrodne listke iz domovine v vse kraje v Ameriko. Izdelujem vse notarske posle in potrebne spise za dobavo svojcev. Potnikom v stari kraj prekrbim potne listke in računam le konsularne pristojbine.

DENAR V JUGOSLAVIJO

pošiljamo hitro, točno in po niski ceni. Lastnoročno podpisana potrdila od prejemnikov prejemo v najkrajšem času. Prodajamo.

PAROBRODNE LISTKE

sa vse črte za v in iz Evrope po originalni ceni. Preskrbimo našim potnikom

POTNE LISTE,

kakor tudi vse druge potrebne potne priprave, ter izvršujemo vse

NOTARSKE POSLE

vseh vrst, točno in po niski ceni. Vraujemo isprave, ki so potrebne za dobavo svojcev iz domovine v Ameriko. Prejemamo denar na

HRANILNE ULOGE

ter plačamo po 4% obresti. Odprite vaše vlogo pri nas še danes. Izplačamo vsako še tako veliko vlogo na željo vascega vlagatelja takoj.

HEMETH STATE BANK 10 EAST 23rd STREET NEW YORK, N. Y.

"CUNARD LINE"

Parnik "SAXONIA"

odpluje

dne 30. oktobra

NARAVNOST V HAMBURG.

Cena za tretji razred je \$115.00

in \$5.00 vojni davek.

Oglasite se pri bližnjem Cunard agentu.

Premislite dobro, komu boste izročili denar za pošiljatev v stari kraj ali pa za vašo ljubko.

Če bomo živimo v času negotovosti in strahu, vsaki škoda postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu napriličkavane spreke starim izkušenim in premočnim tvežkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neustojljive obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljatev se zadnji čas po novi sveti in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in uspešno izplačujejo.

Denar nam je poslati najboljše po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,

12 Cortlandt St., New York, N. Y.

Novice iz Jugoslavije.

Število volilcev v Ljubljani.
Volilni imenik za občinske volitve v Ljubljani izkazuje v celoti 25.419 volilcev, izmed katerih je 10.861 moških, ženskih pa 14.558. Torej približno 4000 volilk več kakor volilcev.

Župnika Berceta ljubljanski škof še vedno preganja. Ni še tako dolgo, ko sta se knezofski Jeglič in župnik Bercet pobotala in g. Bercet je dobil župnijo. Sedaj na je zopet prišel v nemilost pri škofu, zakar moral je zapustiti župnijo Olševk pri Kranju. To je huda kazen za župnika, zakaj tudi župnik zlasti sedaj ne more živeti brez primernega zaslužka. Župljani v Olševku so mnenja, da ga je škof odpustil, ker noče agitirati za klerikalno kmetijsko stranko. Škof ve, da bi to škodovalo pri volitvah!

Proti jugoslovanski reakciji.
Znani srbski žurnalista Krsta Cravarič, ki izdaja v Beogradu neodvisen list "Beogradski Dnevnik", je napisal v svojem listu ob priliki občinskih volitev v Beogradu članek proti jugoslovanski reakciji. V tem članku govori predvsem o najzagrizenjši reakcijski stranki v Srbiji, o srbski radikalni stranki. Pred 30 leti, pravi, je bilo v Beogradu dve tretjini radikalcev in samo ena tretjina nasprotniških strank; danes, po tridesetih letih, pa je v Beogradu ena tretjina radikalcev in dve tretjini nasprotniških strank. In niti toliko bi ne bilo več radikalcev, da ni v Beogradu toliko visoke birokracije in toliko uradništva, odvisnega od vladne moči radikalcev.

Tudi v Srbiji je začelo ljudstvo ovražiti reakcijo, ki se vzdržuje le še potom nasilja. Radikalna stranka izgublja med ljudstvom zaupanje. Radikalci so danes kamarilska stranka in računajo samo na podporo vojske, to je pripravljeno so tudi na mečansko vojno, ker svoje diktature nečijo dati iz rok. Toda motijo se: kajti vojska sama ni več indiferentna nasproti demokraciji in peščici polkovnikov in

generalov, ki tvori tako zvano "Belo roko", nima danes več zaslonbe v vojski, niti ne več pri častnikih. Reakcija se tudi v Srbiji ne bo mogla več vzdržati. Najbolje bi bilo, da se "Belo roko" razčene in razčene tudi reakcijsko civilno kamarilo, kjer imata sedaj prvo besedo Ninčič in Spalajković. In če jo drugi ne razčene, jo bo razčel narod sam.

Po razpustu belgrajske občinske uprave. Novoizvoljeni mestni načelnik Filipović je v imenu komunistične stranke protestiral pri ministru za notranje posle Draškoviću. Minister je ponovno izjavil, da ni mogel dovoliti uvedbe nove občinske uprave, ker ni položila predpisane prisige. Komunisti imajo pravico napraviti priziv na državni svet.

Kako so mečanske stranke agitirale ob priliki občinskih volitev v Beogradu nam povedo njihovi listi sami. List "Balkan" n. pr. piše, da so liberalci kupovali od volilcev glasove po 50 dinarjev ter — z žganjem, ki so ga kar po cestah ponujali. Svoje kupljene volilce so zalivali z vinom in jih nasilili z guljaži. Poleg tega so pri volitvah tudi glasove kradli. Blagajne mečanskih strank in njihovih bank so ta dan baje zelo trpele. — Tako torej si kapitalisti pomagajo, da se obdržijo na površju in si še za vboodje zagotovijo izkoriščanje mas. Mečanska morala!

Klerikalna korupcija! Celjski liberalni list "Nova Doba" poroča, da je mariborski vladni komisar, klerikalec dr. Leskovar, dal iz mestne blagajne za orlovske slavnosti okrog 1 milijon kron! Tako znajo torej klerikalci delati z ljudskim denarjem! Proč s klerikalno korupcijo!

Višda na delu. Naša vlada je zavrnila te dni veliko delo. Sklenila je premeniti imeni obeh velikih kanalov v Bački. Francov kanal se bo zval kanal kralja Petra, a Franc-Jožefov kanal pa prestolonaslednika Aleksandra. S tem je vsakako narejen velik čin, ki bo imel za napredek naše države nepreglednih posledic in vlada bi pravzaprav že lahko šla zopet malo — počivat.

Razne vesti.

Ločitev cerkve od države je bila izvedena — na Saškem. Tamošnji deželni zbor je sprejel zakon, ki naj ureni celotno ločitev cerkve od države. Cerkev bodo upravljali cerkveni sveti, za katere se jeseni izvršijo volitve. Na pomlad prihodnjega leta začne z delovanjem. Do tedaj bodo upravljali cerkve še dosedanjí uradi.

Najmočnejša armada sveta. V mednarodni strokovni zvezi je organiziranih danes okrog 25 milijonov delavcev in delavk. Največ članov imajo strokovne organizacije: v Nemčiji do 8 milijonov, v Angliji 6 milijonov, Severna Amerika 4 milijone, Francija 1.5 milj. Italija 2.5 milj. Češkoslovaška 675.203, Belgija 629.736, Avstrija 662.000 Švedska 258.832 itd. Statistika nam pove, da je strokovna Internacionalna mogočen in odločujoč faktor v svetovnem boju in kakšen bi šel bi, ako bi delavstvo bilo edino, tudi vidimo.

Avstrijski komunisti se udeležijo volitev v parlament. Kakor poroča "Rote Fahne", se bo avstrijska komunistična stranka po glasovanju konference glavnih zaupnikov udeležila volitev v parlament. Sklep konference so sprejeli s 34 glasovi proti 11 glasovom. Dva nista glasovala. Manjšina je izjavila, da se bo ravnala po sklepu.

Monarhističen prevrat na Madžarskem. Pred nekaj dnevi bi se bil moral izvršiti v Budimpešti monarhističen prevrat in proglasitev ekskralje Karla madžarskim kraljem. Prevrat so skrbno pripravili bivši vodje belege terorja na Madžarskem in bivši Tizinski pristali grof Andrassy, Stereny, Windischgratz. Načrt prevrata pa je izdal general Nagy, kateremu so zarotniki ponujali vrhovno armadno poveljstvo. V Budimpešti vlada sedaj veliko razburjenje. Ostro sta se sprla Horthy in predsednik vlade Teleky. Horthy zahteva razpust parlamenta in kaznovanje zarotnikov, čemur se pa Teleky protivi. Vsled teh dogodkov se pričakuje, da bo vladna stranka razpadla.

kuje, da bo vladna stranka razpadla.

Kdo je general Wrangel? V pariškem listu "L'Oeuvre" je opisal general Vorrax Wrangla kot zelo nasilnega človeka. General Wrangel je baron, ki si je bil z Denikinom vedno v lasih. Ko je general Denikin doživel poraz in zbežal, je Wrangel takoj reorganiziral ostanke Denikinove vojske. Pobesil je več nepokornih častnikov in vojakov in z brahijalno silo začel na novo z rekrutovanjem. Poloviti je dal po cestah vse ljudi, sposobne za vojsko. Ima posebnega liferanta za večala. Njegovi častniki so zelo demoralizirani ljudje in imajo mlada dekleta za svoje sluge. Wrangel je postavil na upravna mesta same vojake, generale in polkovnike, ki postopajo z ljudmi tako, kakor navadno z vojniki objestni in brutalni vojaški zapovedniki. Verovati v trajnost Wrangelovih uspehov bi bilo neumno. Tako general o generalu.

Gospodarske vesti iz Rusije. Šef ruskega prometa prof. Lomimov se mudi v Berlinu, da nabavi za Rusijo železniške lokomotive. Izjavil je, da potrebuje Rusija 5000 lokomotiv; ker se mu cene nemških liferantov zdi predrtno, je izjavil, da bo Rusija v slučaju, da nemški liferanti ne popuste od cen, naročila lokomotive v Kanadi. — Ruski inženirji so izdelali načrte za več velikih električnih naprav v Rusiji. Te naprave bi z elektriko preskrbovale skoro vso Rusijo. Tri take naprave so že začeli graditi: prvo ob reki Zvir, ki teče jezeri Onega in Ladoga, drugo ob reki Volhovi, tretjo pa ob Dnjepru med Jekaterinoslavom in Aleksandrovskim. Delo ovira samo pomanjkanje vodnih turbin, ki jih more Rusija dobiti le iz Nemčije, Amerike ali Švedske. — V Mihajlovu pri Moskvi je začela zopet z obratovanjem velika tovarna za tkanine, ravno tako tudi enaka tovarna v Kliny, okrožje Gomel. — Letna v petrograjskem okrožju je letos za 65 procentov boljše kot lanskako leto. — Iz Turkestana dovažajo v ruske v predilnice 1 in pol milijona pudov bombaža. — V Lajtanu v Uralu so dogradili tovarno za izdelovanje lokomotivnih dimnikov. Tovarna je še pričela z obratovanjem.

Volitve na Danskem.
Kopenhagen, Danska, 25. sept. — Izid volitev za državni zbor, ki so se vršile zadnje sredo, je sledeči: Socialisti so dobili 66 mandatov (48 zmernih in 18 radikalnih); liberalci, 51; konservativci, 27; trgovci, 3; nemška stranka en mandat. Položaj strank se brez malega ni spreminil.

Severa's Regulator

Človekov Regulator je pravilno sredstvo za odstranjevanje teh bolečin in za popravilo nepravilnosti vlad katerih trpe dne in noči. To sredstvo je bilo znano in razpisano mnogo let s najboljšim uspehom. Dobite ga pri vsaki lekarni. Dobite tudi, da dobite sigurno "Severa's". Cena \$1.50 in 50 centov.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

VABIM VAS,
da gredo z menoj ogledat si kraj, farmarske prideleke in naša zemljišča v Pinetown, North Carolina. Jaz potujem iz Chicago v soboto večer, 9. oktobra in ostanem nekaj časa na zemljišču, da rojakom osebno razkažem okolico, farmarske prideleke in naša zemljišča. Kogar vesel, naj mi takoj piše za nadaljna pojasnila o teh zemljiščih, kjer raste najboljša vrsta tobaka, bombaž, koruza, vobče vsi farmarski prideleki, kakor tudi vinska trta, fige, razno sadje in vrtna zelenjava.

A. H. SKUBIC AND COMPANY,
Room 79, Metropolitan Block,
Chicago, Ill.

JAVNA ZAHVALA!
Slavonic Immigrant Bank
436 West 23rd St., New York, N. Y.

Cenjeni gospodje: Jest Peter Ramec, ki sem vam že prej enkrat poslal sto dolarjev čez Vašo banko, se vam zopet priporočim in vam pošljem ček za 100 dolarjev in vas prosim da to šumo menjate u krone in pošljete v stari kraj na naslov ki vam ga pošiljam. Jest se vam moram lepo zahvaliti na vaši hitrosti pripošiljanju denarja, ker moj denar je bil izplačan doma čez 24 dni potem ko sem ga poslal. Zato sem vas vsakemu priporočil. Veliko od njih mi niso hoteli verjeti, ko sem jim pa pokazal prejemno potrdilo, je vsak hotel imeti nekaj tiskovin da bo tudi on poslal. Ker sem pa imel samo dve, sem eno dal enemu Gorejnu, drugo sem pa za sebe porabil, prosim pošljite mi še kaj tiskovin da jih bom razdelil tu med ljudi po Peoriji, ker tu jih je mnogo, ki so poslali, pa je vendar potreboval po 4 do 5 mesecev. S spoštovanjem

PETER RAMEC,
5511 So. Adams St.
Bartonville, Ill.
Bartonville, Ill., September 17, 1920.

PRODA SE
120 akrov obsegaajoča kmetija, deloma valovita zemlja, deloma ravna, vse ograjeno in razdeljeno v kose; 90 akrov izčiščenega, drugo je gozd, 40 akrov trave, detelja, 18 akrov pšenice in simega ovasa, lep sadni vrt, breakve, jabolka, slive, hruške in češnje, 1 akre je vinograda rodovitne trte in polne grozdja. Izvrstna 5 sobna hiša, klet, živinski hlev moderno urejen, 36x64 čevljev, različna druga gospodarska poslopja. Dobra pitna voda, krasen dom in dobra kmetija. Proda se po nizki ceni in na obroke, ako kupee tako želi. Kupi se lahko tudi vse potrebno kmetijsko orodje, živina, mule, 30 do 40 prašičev, kokoši, istotako vsi prideški, 50 do 60 ton sena, 600 do 800 bušljev koruze, žita in precej mošta, ter vse drugo. Torej, ako resno mislite na kmetijo in hočete imeti dom v lepem kraju, oglejte si ta prostor, predno kupite kje drugje. Vsa pojasnila daje F. Gram, P. O., Naylor, Mo.

PREKLIC.
Podpisani s tem preključem in vsem svoje besede nazaj, katere sem govoril proti Joe Certaliju.

John Ermenc.

DOMAČA ZDRAVILA
katere pripravlja magr. Kneipp, imajo vedno v nalogi.

Pišite po brezplačni cenik.

MATH. FREDER
P. O. Box 772, City Hall Station,
NEW YORK CITY.

FARMA NA PRODAJ.
Proda se 80 akrov obsegaajoča farma, 25 akrov je čistega, ostalo je pa gozd. Velik sadni vrt, na katerem je 40 jablanovih dreves, jagode, maline, itd. Dobra 7 sobna hiša, hlev za živino in druga gospodarska poslopja. Stane le \$3,200. Takoj je treba plačati le polovico. Farma je samo 8 milj od mesta s 50,000 prebivalci. Pišite za pojasnila na: L. F. Moran, RFD 7, Muskegon, Mich.

NE SMETE BITI BREZ TE KNJIGE.
Gotovo ste podjetni in ambiciozni — želite se povspeti. Brez znanja angleščine ne pridete daleč v tej deželi. Naročite si knjigo, ki vam bo odprla velik zaklad angleških besed. Vsaka slovenska hiša bi morala imeti Angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil Dr. Kern. Cena mu je \$5; naročite ga na ta naslov:

DR. F. J. KERN
6202 St. Clair St., Cleveland, O.

Istotam lahko naročite Zornove pesmi za \$1.25, ki bodo prišle mladim in starim.

MALI OGLASI

POTREBUJEMO
delavce za delo na "Punch press", za lotanje, kakor tudi navadne pomagale. Dobra plača. Stalno delo.

STURGIS & BURN MFG. CO.
Melrose Park, Ill.

POTREBUJEMO
delavce za delo pri lotanju varni pločevine. Dobra plača, stalno delo za stalne delavce.

NATIONAL STAMPING AND ELECTRIC WORKS
410 S. Clinton St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
ženske za čiščenje in ribanje sob, delo je ponoči. Stalno delo, dobra plača. Oglasi se pri: Superintendentu v uradu, 14th floor

MANDEL BROTHERS,
State and Madison Sts.

AVSTRILJSKI VOJAKI
Moški, ki so bili vojaki v avstrijski vojski, za časa svetovne vojne, sedaj lahko pridejo iz Jugoslavije v Ameriko, če vam napravi tomdnevne prošnje in druge potrebne listine

MATIJA SKENDER
javni notar za Ameriko in stari kraj.

5227 Butte Str., Pittsburgh, Pa.

On vam jamči, da pride oseba, ki si jo želite k sebi, — ali pa vam povrne denar. — V vseh pravnih in notarskih poslih pa v zadevah, ki so v zvezi s potovanjem vaših ljudi iz starega kraja, se obrnite nanj, pa boste v vseh zadovoljni zakaj, on je za vas, a vi bodite zanj.

RAD BI IZVEDEL
za svojega očeta Jošta Justina, domačega Pustnik iz (Lučen), Jugoslavije. V Ameriki je že dolgo vrsto let in nič ne piše; tudi ne vem ali je še živ ali ne. Umrla je žena v stari domovini in pustila tam še eno hčer živno. Cenjena rojake ujudno prosim, če kdo ve kaj o tem človeku ali za njegovo naslov, naj bo tako prijazen in naj mi sporoči naslov mojega očeta in jaz bodem zato hvaležna do smrti. Prosim vas, pomagajte mi poiskati mojega očeta. Moj naslov je: Katarina Grintar, Javornik, Jugoslavija. Lahko tudi pišete na Anton Dolinar, P. O. Bear River, Colo.

Ne čakajte!

Prostor na vseh boljših parnikih je več tednov naprej razprodan, zato ne čakajte do zadnjega tedna, ako ste namenjeni potovati v stari kraj. V Vašo korist je, da se odločite za ta ali oni navedeni parnik in si prostor na njem rezervirate. Mislite v naprej.

NEW YORK — DUBROVNIK TEST.

28. sept.—Columbia.
7. okt.—Argentina.
3. nov.—President Wilson.

NEW YORK—GENOA.

6. okt.—Regina D'Italia.
30. okt.—Re D'Italia.
6. nov.—Pesaro.

NEW YORK—HAVRE ALI OBERBOURG.

24. sept.—La Fayette.
30. sept.—Mauretania.
1. okt.—La Savoie.
7. okt.—Imperator.
6. okt.—La France.
12. okt.—La Touraine.
12. okt.—Aquitania.

Navedeni vozni red je podvržen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede.

Potni listi: — Potnikom potrebnim potne liste in drugo, kar nbižo za potovanje.

Is starega kraja
je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje sorodnike, mi pišite za tozadnja pojasnila.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na

LEO ZAKRAJSEK
79 — 9th Avenue
NEW YORK, N. Y.

POTOP.
Zgodovinski roman —
Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)
Bogoslav je molčal nekaj časa in samo na njegovem licu so se prikazali reči madeži.
"Sedaj ni časa", reče on, "toda čez tri dni sem jaz primoran, da odrinem za Sapieho."
"Čim krajši je čas, tim bolje za nas!" odvrne Saković. "Ako bi bilo več časa, bilo bi še težavnejše z opravičevanjem. Treba se je okoristiti s slučajem. Saj poročajo v takem času ljudi z rečutom. Ona tudi razumeta to. . ."

"Pravi!" reče knez.
V tem hipu se ga polasti bolezen s tako silo, da mu jamejo klepetati čeljusti in da ni mogel več besede izgovoriti. Jelo ga je metati, na kar je trepetal kakor riba, katero izvlačejo iz vode. Toda predno je pozval prestrašen Saković zdravnika, je že minil prvi napad.

III.
Drugi dan je šel Bogoslav naravnost v stanovanje mečnika rosenkega.

"Poslušajte!" reče mečniku, "kriv sem pred vami; oprostite mi, da sem se zadnjič razsrdil ter se spozabil pred človekom, čegar rod je živel že od davna v prijaznosti z Radzivilom. Nadejam se, da zasluži ta moja izpoved vaše odpuščanje. Ne glede na Radzivilov ponos prihajam jaz prvi in prosim odpuščanja. In vi, kot stari prijatelj naše hiše, mi gotovo ne odtegnete svoje roke v znamenje najinega popolnega pomirjenja."

"Svili knez" reče mečnik in stegne svojo roko. "Vrnite mi prostost, to bo za naju najboljšje pomirjenje."

"Prosti ste ter lahko greste, če hočete še danes."

"Hvala vam, svetli knez," odvrne začuden mečnik.

"Toda jaz vam stavim samo jeden pogoj, kateri, da Bog, da tudi sprejmete."

"Kakšen?" vpraša s strahom mečnik.

"Poslušajte potrpečljivo, kar vam povem."

"Ako je tako, sem pripravljen vas poslušati."

"Vi bodete prosti, samo ne vem, ali bodete še hoteli izkoristiti to svobodo ali pa bodete potem, ko vse izveste, zbežali od mene. Zelo bi me veselilo, ako bi vi smatrali mojo hišo za svojo. A sedaj, poslušajte me! Vam je znano, čemu jaz nimam rad, da bi vi odšli od tod. Radi tega, ker sem videl, da vi hočete skrivoma zbežati od mene, med tem, ko sem se jaz zaljubil v vašo sorodnico kakor Leander v Hero ter sem pripravljen vsak dan preplavati Helensopot, samo da bi vidim. . ."

"In vi si mi drznete to praviti?" zakliče mečnik in zardi.

"Uprav vam, moj poseben dobitnik."

"Milostljivi knez! Vi zamorete iskati sreče pri vaših dvorskih damah, ni pa vam dovoljeno

žaliti te deve, ker jo jaz lahko masnujem. Vi jo lahko zaprete, posadite jo v ječo, toda osramotiti jo vam ni dovoljeno"

"Jaz niti ne mislim, da bi jo osramotili; nasprotno, jaz sem namenjen pokloniti se staremu Bileviču ter reči mu: poslušajte, oče, dajte mi roko vaše sorodnice, kajti jaz ne morem živeti brez nje."

Mečnik je postal zbezan, da ni mogel izpregovoriti besedice ter je samo mežikal z očmi in gledal sedaj kneza, sedaj pa okrog sebe.

"Ali je to resnica, ali se mi le sanja?" reče naposled.

"Ne, ne sanja se vam, in da se o tem prepričate, izpovem vam ves svoj naslov. Jaz Bogoslav, knez Radzivil, hlevar velike kneževine Litevske, prosim vas, Tomaža Bileviča, mečnika rosenkega, roko vaše sorodnice, logarjeve hčere, Aleksandre Bilevič."

"Ali ste premislili to, kar pravite, svetli knez?"

"Jaz sem že premislil, sedaj pa premislite še vi, ali sem vreden vaše sorodnice?"

"Jaz niti ne utegnem misliti na to."

"Sedaj ste prepričan, da nimam nikakih nepoštenih namenov ž njo."

"I ni, svetli knez, ali ste že pomislili na naš nizek stan?"

"Ali mar cenijo Bileviči tako nizko svoje plemenitstvo? In jaz čujem to iz vaših ust!"

"Svetli knez, jaz vem, da je pričetnika našega rodu iskati v starodavnem Rimu, toda. . ."

"Toda," seže mu knez v besedo, "v vašem rodu nimate ni hetmanov, niti kancelerjev, kajti vi ste takšni ljudje, kakor je moj ujec brandenburški. Ker postane lahko v naši ljudovladi vsak plemič kralj, torej ni tako visokega praga, katerega bi on ne mogel prestopiti. Jaz, dragi mečnik, in ako Bog da, tudi moj oče in knezinjaostroške, toda moj ded blagega spomina, Kristof I., katerega so imenovali Peruna, veliki hetman, kanceler in vojvoda vilenski, je bil oženjen s Sobko in evo, krona mu ni padla z glave, kajti Sobka je bila plemenitašinja iz takega poštenega rodu, kakor druge. Radi tega so vsi kričali, ko se je moj oče oženil s hčerko pokojnega izbornega kneza, češ, da mu ni kneginja primeren par, dasi se je poročil s potomko iz vladarske hiše. Evo, kakšen je pri nas plemenitaški ponos; Nu, priznajte, ali ne smatrate Bilevičeve manj vredno od Sobkov?"

Po teh besedah je jel mečniku rahlo trkati po rami in plemič je na to postal mehak kakor vosek.

"Naj vas Bog blagoslovi za vaše dobre namene," odvrne mečnik, "in ako bi ne bila ta razlika v veri. . ."

"Poročil naju bo katoliški duhovnik, drugače si ne želim."

"Vse svoje življenje vam bodeva hvala."

"Tudi glede najinih potomcev se nečem prepirati, ker ni stvari, katere bi jaz ne storil za našo krasotico. . ."